

Casus 2 – Leerlingbegeleiding

1. Beschrijving van de casus

Wat was mijn doel?

Mijn doel was om Leo dit schooljaar goed te begeleiden en effectief te communiceren met de betrokken partijen. Onder 'goede begeleiding' versta ik dat het voor hem duidelijk is wat er van hem verwacht wordt bij het vak Frans, dat er duidelijke afspraken gemaakt worden en hij de aanpassingen krijgt die hij nodig heeft.

Leo is een leerling in 2havo van de Scholengemeenschap in Zaltbommel. Hij heeft een zware vorm van dyslexie, een verbaal-performaal kloof (VP-kloof) en een lage verwerkingssnelheid. In de praktijk betekent dit dat Frans voor hem een heel lastig vak is en dat hij extra begeleiding nodig heeft. Daarbij moet ik goed contact onderhouden met zijn ouders, dyslexiebegeleider en de coördinator van de s-klas.

Hoe ben ik te werk gegaan?

Vanaf het moment dat ik op de hoogte was van de problemen die speelden rondom Leo, heb ik me verdiept in de problematiek.

Ten eerste heb ik in de literatuur onderzocht wat een VP-kloof inhoudt. Dat bleek niet eenvoudig, omdat er weinig wetenschappelijk onderzoek naar gedaan is. Kinder- en jeugdpsycholoog Nijnatten (2014) beschrijft dat er bij een VP-kloof sprake is van een verschil van 15 of meer tussen de verbale intelligentie (VIQ) en de performale intelligentie (PIQ). Dit verschil wordt getest door de Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC-III), waarbij naast een uitslag op totale intelligentie wordt aangegeven wat de VIQ en de PIQ zijn. Wechsler (2005) omschrijft het VIQ als "de capaciteiten van het kind op het gebied van verbaal begrip, verbaal redeneren, auditief verbale informatieverwerking en verbale respons" en het PIQ als "een weergave van de capaciteiten op het gebied van perceptuele organisatie, visueel ruimtelijke informatieverwerking en motorische respons". Voor Leo geldt dat hij verbaal een score van 114 heeft en performaal een score van 91. Het verschil is dus 23 en daarmee is het een officiële VP-kloof.

Wat ik bijvoorbeeld zie in de lessen, is dat hij het lastig vindt om direct met een opdracht aan de slag te gaan. Ik moet na de klassikale instructie altijd even bij hem gaan zitten en stap voor stap met hem doornemen wat hij moet gaan doen. Doordat Leo ook dyslexie heeft, is Frans al vanaf het begin van de brugklas een strijd. Daarom heb ik vanaf het begin van het jaar nauw contact onderhouden met Leo's ouders, dyslexiebegeleider en de coördinator van de zorgklas.

Daarnaast heb ik de zorgplannen die waren opgesteld door de zorgklas bestudeerd. De drie doelen uit het huidige zorgplan (SomToday, 2019) zijn:

- 1) Als ik in de les een vraag heb, steek ik mijn vinger op en stel mijn vraag zodra de docent daar toestemming voor geeft;
- 2) Als ik ergens tegenaan loop, ga ik naar mijn s-coach¹ en bespreek ik dit;
- 3) Mijn toetsen maak ik nu nog in de s-klas, maar ik probeer dit zoveel mogelijk af te bouwen door te beginnen met wiskunde in de les te maken.

Het eerste doel heeft voornamelijk te maken met Leo's assertiviteit. In de klas hoor je hem bijna niet en het is als docent erg lastig er achter te komen of Leo iets begrijpt of niet. Hij steekt ook nooit zijn vinger op om iets te vragen. Het tweede doel is hier ook aan gerelateerd. Als vakdocenten zich bijvoorbeeld niet aan afspraken houden, zal Leo dit uit zichzelf niet aan

¹ De s-coach is de coördinator van de zorgklas, die voor Leo het eerste aanspreekpunt is.

iemand vertellen of hen wijzen op de gemaakte afspraken. Om te stimuleren dat hij voor zichzelf leert opkomen, wordt er gewerkt aan het tweede doel. Ten slotte is er doel drie. Leo maakt nu alle toetsen in de zorgklas, zodat hij een rustige omgeving heeft waarin hij zich goed kan concentreren. De zorgbegeleiders kunnen hem eventueel helpen als hij ergens mee vastloopt. Het doel is wel om stukje bij beetje meer toetsen in de klas te maken, zodat hij steeds meer met het reguliere programma kan gaan meedraaien.

Wat heb ik gedaan?

Deze casus en mijn handelen hebben alles te maken met mijn visie op passend onderwijs. Ik ben ervan overtuigd dat iedere leerling de aandacht verdient die hij nodig heeft. Wanneer een leerling bepaalde leer- of gedragsproblemen heeft maar wel terecht komt in het regulier voorgezet onderwijs, zie ik het als mijn taak deze leerling zo te begeleiden dat hij niet uitvalt en de juiste aanpassingen krijgt om het onderwijs haalbaar te laten zijn. De lastige aspecten hiervan zie ik als uitdagingen en kansen om mijn kwaliteiten als docent te verbeteren.

Hoewel Leo nu goede cijfers haalt bij Frans, gemiddeld een 7,7, heb ik niet het idee dat hij de Franse taal beheerst op het niveau dat past bij deze fase van 2havo. Woordjes leren en grammatica begrijpen, dus het reproductieve gedeelte van de taal, gaat goed, maar wat de vaardigheden (lezen, schrijven, luisteren en spreken) betreft die een steeds belangrijkere plaats innemen in het moderne vreemdetalenonderwijs (MVT), beheerst Leo de taal zwaar onvoldoende. Dit blijkt bijvoorbeeld wanneer ik een van deze vaardigheden in de les oefen of wanneer deze vaardigheden op een repetitie terugkomen. Professor Tops (2013) verklaart in zijn artikel over dyslexie wat de oorzaak zou kunnen zijn van het feit dat Leo zo'n moeite heeft met de vaardigheden en koppelt dit aan de focus op communicatie in het MVT:

Enerzijds ontwikkelen ze (de leerlingen met dyslexie) de technische lees- en spellingsvaardigheden moeizamer dan leerlingen zonder dyslexie. Anderzijds ondersteunt het onderwijs hen onvoldoende bij het leren van vreemde talen door te weinig aandacht te hebben voor spellingregels en andere taalsystemen eigen aan de vreemde taal. Spelling en het expliciet aanleren van de verschillen in klanktekenkoppeling met de moedertaal komt steeds minder expliciet aan bod in het vreemdetalenonderwijs. (Tops, 2013, p. 15)

Dit helpt mij te begrijpen waarom Leo hier zo'n moeite mee blijkt te hebben. Het feit dat Leo wel mee kan komen op het gebied van grammatica en vocabulaire maar niet met de vaardigheden, heb ik besproken met de dyslexiebegeleider, die naast haar werkzaamheden op het gebied van dyslexie ook Engels geeft. Zij gaf aan mijn ideeën te herkennen. We hebben een gesprek gevoerd waarin we hebben gekeken naar de mogelijkheden voor Leo. Een verslag van dit gesprek is toegevoegd in *bewijs 2.1*. Ik hoopte dat dit gesprek een verlichting van de werkdruk op zou leveren voor Leo, omdat ik merk dat hij het best zwaar heeft wat betreft het leren van Frans en ik vind dat hij de aanpassingen verdient die hij nodig heeft om het schoolwerk haalbaar te laten zijn voor hem.

Als uitgangspunt voor het gesprek hebben we genomen dat Leo na klas 3 geen enkele taal zal kiezen (naast Nederlands en Engels als verplichte talen), omdat het niet haalbaar zal zijn deze bij het Centraal Examen af te ronden. Voor het vak Duits heeft hij sinds een aantal weken een vrijstelling, met als voorwaarde dat hij Frans wel volgt tot en met het einde van 3havo. We werken dus met het doel Leo met een voldoende door jaar 2 en 3 te begeleiden. Met de dyslexiebegeleider heb ik besloten te focussen op de reproductieve onderdelen van de taal, vocabulaire en grammatica. Het leren van Franse zinnen en het aanleren van de vaardigheden achtten we op basis van resultaten uit het verleden niet haalbaar en ook niet noodzakelijk

wanneer Leo Frans niet als examenvak zal kiezen. Dat geldt in principe ook voor vocabulaire en grammatica, maar hij moet toch representatieve cijfers halen om het vak officieel te blijven volgen. Praktisch betekent dit dat Leo voor toetsen alleen het vocabulaire en de grammatica leert en zich hier ook in de lessen op focust. De lessen waarin de vaardigheden worden behandeld, is Leo in de s-klas bezig met vocabulaire of grammatica, met opdrachten die door mij zijn verstrekt.

Na het gesprek met de dyslexiebegeleider heb ik de ouders van Leo via de mail op de hoogte gesteld van ons gesprek en de nieuwe afspraken.

Tijdens de eerste ouderavond van het vorige schooljaar, toen Leo in 1havo zat, heb ik zijn ouders gesproken. Ze wilden toen voornamelijk weten hoe ik het vond gaan in de klas. Leo's moeder vroeg of ik haar voor de toetsen een oefentoets met antwoorden kon sturen, zodat hij die thuis kon maken en vast een beetje zou weten hoe de echte toets eruit zou zien. Sinds dit gesprek heb ik heel regelmatig mailcontact met Leo's moeder. Zijn moeder houdt zich heel intensief bezig met de begeleiding thuis en veel afspraken met docenten worden via haar gemaakt, omdat Leo daar het overzicht voor mist. Een voorbeeld van het mailcontact is te vinden in *bewijs 2.2*. Het belang van goed contact met ouders wordt ook onderschreven in de 'Handreiking Samenwerken met ouders in het voortgezet onderwijs' van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI):

In goed partnerschap zullen scholen hun signalen en voorstellen voor aanpak van meet af aan met de ouders en de leerling moeten delen en ze betrekken bij wat ze waarnemen. Alleen dan krijgen ouders en leerling het gevoel dat de school het beste met hen voor heeft. Verantwoordelijkheid en eigenaarschap van een 'probleem' dragen leerling, ouders en school dan gezamenlijk. Investeren in partnerschap met ouders is daarom een belangrijke opdracht voor alle scholen. (NJI, 2012, p. 5)

Ik overhoor Leo altijd mondeling. In het artikel van Kerstbergen, Slotboom, Stolz en Straver (2010) wordt aangegeven dat leerlingen met dyslexie vaak veel moeite hebben met het lezen en ontcijferen van de opdracht op een toets, en dat dit invloed heeft op het resultaat van de toets, terwijl de leerling de stof wel beheerst. Om dit te voorkomen, heb ik ervoor gekozen Leo mondeling te toetsen. Ik zorg ervoor dat de toets op A3-formaat wordt geprint zodat het lezen van de opdrachten vergemakkelijkt wordt en plan een moment in wanneer we ruim de tijd hebben om de overhoring te doen. In *bewijs 2.3* is te zien hoe ik Leo mondeling overhoor.

Hoe verliep het?

De verschillende interventies om Leo te begeleiden zijn over het algemeen goed verlopen. Nu hij zich alleen richt op het vocabulaire en de grammatica, overziet hij de stof beter en heeft hij er zelf meer vertrouwen in dat hij Frans met een voldoende kan gaan afronden.

Het contact met de ouders heb ik als heel prettig ervaren. Aan het begin vond ik het vrij spannend of ik het wel op de juiste manier aanpakte, maar daarin hebben ze me al snel het vertrouwen gegeven wat ik nodig had. We mailden vooral veel rondom toetsen. Vooraf om te bespreken wat hij precies moest leren en om de proeftoets door te sturen, achteraf vaak een korte terugblik op het behaalde resultaat.

Het mondeling overhoren van Leo verliep ook goed. De afspraken over wanneer dit gebeurde, werden via zijn moeder gemaakt. Leo kwam deze afspraken keurig na en ik zorgde ervoor dat ik genoeg tijd had om hem te overhoren en het niet in een pauze gebeurde waarin we het risico zouden lopen niet genoeg tijd te zullen hebben.

Wat heeft het mezelf en de leerling opgeleverd?

De aanpassingen hebben Leo veel opgeleverd. Doordat hij de toetsen mondeling mag maken, hoeft hij geen aandacht te besteden aan de spelling van de Franse woorden. De oefentoetsen geven hem de rust dat hij weet wat hij kan verwachten en het maken van een oefentoets geeft hem inzicht in wat hij al beheerst en waar hij nog aandacht aan moet besteden. De grootste aanpassing is het inperken van de leerstof. Doordat hij zich nu kan richten op de onderdelen vocabulaire en grammatica, ziet hij het vak Frans beter zitten en is het vertrouwen gegroeid dat hij Frans met een voldoende kan afsluiten aan het einde van het jaar. Ook volgend jaar zal hij nog een jaar Frans moeten volgen. Waarschijnlijk zal dat op de zelfde manier gaan als dit jaar. Zoals het er op dit moment uitziet, ben ik ook volgend jaar weer zijn docent Frans. Mocht dat niet zo zijn, dan zal ik ervoor zorgen dat mijn collega alle benodigde informatie krijgt om Leo te begeleiden.

De begeleiding van Leo heeft mij ook veel opgeleverd. Ten eerste hebben de positieve reacties van Leo's ouders op mijn handelen als docent mij meer zelfvertrouwen gegeven. Ik vond het aan het begin van het vorige schooljaar best wel spannend dat Leo zoveel begeleiding nodig had, omdat ik hier nog geen ervaring mee had. Gelukkig heb ik de hulp in kunnen schakelen van de dyslexiebegeleider en de zorgcoördinatoren om hem de hulp te bieden die nodig was. Ten tweede heeft de begeleiding van Leo me veel geleerd op het gebied van communicatie. Als zelfstandig docent heb ik hulpbronnen ingeschakeld en het hele schooljaar contact onderhouden met Leo's ouders. Wat de samenwerking binnen de school met collega's betreft, heb ik vooral moeten leren proactief te handelen, omdat het initiatief voor hulp bij mij vandaan moest komen. In de communicatie met ouders heb ik voornamelijk geleerd professioneel te communiceren met ouders en daarbij het belang van de leerling voorop te zetten. Tegelijkertijd heb ik wel na moeten denken over mijn grenzen. Zo vroeg Leo's moeder me of ik bij het vocabulaire plaatjes kon aanleveren, omdat Leo een beelddenker is. Daarnaast hebben leerlingen met dyslexie behoefte aan ondersteuning bij het leren van vocabulaire, wat ook bevestigd wordt door Kerstbergen en collega's (2010). Echter zou dit betekenen dat ik bij alle woordjes (!) plaatjes zou moeten zoeken en die in een bestand zou moeten verwerken. Eerst vond ik het even lastig om aan te geven dat ik hiermee niet in stemde, maar ik realiseerde me dat ik anders te veel werk op me zou nemen. Gelukkig reageerde ze goed op mijn mail. Ten derde heb ik veel geleerd over de mogelijkheden in het begeleiden van leerlingen met dyslexie of een VP-kloof. Deze kennis zal ik naar verwachting in mijn loopbaan als docent nog vaker kunnen gebruiken.

Ten slotte leerde ik veel op het gebied van individuele begeleiding. Hoe sluit je goed aan bij de behoeften en hulpvragen van de leerling? Het begeleiden van een individuele leerling is heel anders dan het lesgeven aan een hele groep en vergt dus ook andere kwaliteiten. Deze kwaliteiten heb ik, mede door de begeleiding van Leo, (verder) kunnen ontwikkelen.

2. Aangetoonde LERs en onderbouwing

Bekwaamheidsdomein pedagogisch handelen

De leraar communiceert zelfstandig, actief en constructief met leerlingen, en communiceert daarnaast constructief met ouders, passend in de onderwijscontext. (Ped1.4)

Toelichting

In deze casus heb ik allereerst gecommuniceerd met de leerling, Leo. Hoewel een deel van het contact via zijn ouders verloopt, communiceer ik op school natuurlijk met Leo zelf. Dat contact initieer ik altijd, omdat Leo dit uit zichzelf niet doet. Wanneer hij de les binnenkomt,

houd ik goed in de gaten hoe het contact met zijn klasgenoten verloopt. Wanneer ik de leerlingen zelfstandig aan het werk laat gaan, loop ik altijd even naar Leo toe. Ik ga dan door mijn knieën bij zijn tafel zitten en vraag hem of hij me kort kan vertellen wat hij precies moet doen. Meestal is dit niet het geval en leg ik het hem stapsgewijs nogmaals uit. Daarbij probeer ik de eerste opdracht samen met hem te doen, zodat hij een voorbeeld heeft van wat er van hem verwacht wordt. Omdat Leo uit zichzelf niet zo snel om hulp zou vragen wanneer hij een opdracht niet begrijpt, probeer ik hem hiertoe aan te moedigen. Natuurlijk blijf ik hem ook in de gaten houden wanneer hij geen vragen stelt, omdat de kans, ondanks mijn aanmoediging, best wel groot is dat hij uit zichzelf niets aan mij vraagt. Tijdens het mondeling overhoren van Leo merk ik dat hij veel hardop denkt en juist wel veel vragen stelt. Als ik merk dat hij vastloopt bij het vinden van het juiste antwoord, probeer ik door te vragen en hem wat te sturen door de juiste vragen te stellen.

Naast de communicatie met de leerling, heb ik ook veel gecommuniceerd met zijn ouders. Deze communicatie was altijd professioneel, gericht op het belang van de leerling. Deze communicatie was daarmee ook constructief, omdat het opbouwend was voor Leo en in het contact altijd gezocht werd naar de beste mogelijkheden om het onderwijs zo passend mogelijk voor hem te maken. In de communicatie heb ik me gehouden aan de richtlijnen voor communicatie zoals dat van mij als docent verwacht wordt vanuit school. Dit houdt onder anderen in dat ik ouders altijd met 'u' aanspreek, ook al geven ze zelf aan dat dit niet hoeft.

Bekwaamheidsdomein professioneel handelen

De leraar participeert constructief in professionele samenwerking binnen de school en bouwt een extern (digitaal) professioneel netwerk op. (Pro2.4)

Toelichting

Het contact over Leo vond niet alleen plaats tussen zijn ouders, hemzelf en mij als docent, maar ook met de begeleiders van de s-klas, de dyslexiebegeleider en de teamleider. Hierin had ik zelf contact met de begeleiders van de s-klas. Het initiatief hiervoor lag bij mij. Regelmatig sprak ik hen over hoe het met Leo ging en ik verdiepte me iedere periode in de nieuwe handelingsplannen. Wanneer ik ergens vragen over had, legde ik contact met de s-klas om verheldering. Daarnaast had ik veel contact met de dyslexiebegeleider over de mogelijkheden van reductie. Nadat we samen hadden gesproken over de optie om Leo alleen nog maar te laten werken aan vocabulaire en grammatica, moesten we contact leggen met de teamleider om te bespreken of we hier toestemming voor zouden krijgen.

Naast contact met de betrokkenen binnen de school, heb ik ook contact gehad met Opdidakt, de organisatie die de dyslexieonderzoeken op onze school uitvoert. Bij hen heb ik onder anderen de resultaten van het dyslexieonderzoek opgevraagd, om meer inzicht te krijgen in de gebieden waarop Leo voornamelijk moeite heeft met spelling.

Doordat ik Leo begeleid heb, heb ik nu veel meer inzicht in de professionele samenwerking op school en de begeleidingsmogelijkheden voor leerlingen als Leo.

3. Reflectie en ontwikkelpunten

Een ontwikkelpunt dat ik vanuit stage niveau 3 had meegekregen was om me meer te verdiepen in mensen, instanties of zorgverleners die betrokken worden bij de zorg van de leerlingen. Ik heb deze casus goed kunnen gebruiken om meer zicht te krijgen op het netwerk dat actief is rondom de begeleiding van een leerling.

Wat ik lastig vond in deze casus, was het aangeven van mijn grenzen. Ik heb me meerdere keren afgevraagd of ik me niet te veel werk op de hals haalde door Leo zo intensief te

begeleiden. Voornamelijk het mondeling overhoren kostte veel tijd. Persoonlijk vind ik dat geen probleem wanneer het één leerling betreft, maar als ik straks 5 dagen per week werk, is er best kans dat ik meerdere leerlingen moet begeleiden die veel aandacht nodig hebben. In het vervolg zou ik me dus vooraf beter willen verdiepen in wat er precies van mij als docent verwacht wordt en welke taken er bij de s-klas of andere betrokkenen liggen.

4. Bewijzen

Bewijs 2.1: Verslag gesprek dyslexiebegeleider

Titel	Bewijs 2.1: Verslag gesprek dyslexiebegeleider
Datum	17 oktober 2019
Relevante	In dit bewijs toon ik aan constructief te kunnen participeren in professionele samenwerking binnen de school.
Context	Samen met de dyslexiebegeleider heb ik de mogelijkheden besproken van lesstofreductie voor Leo bij het vak Frans.
Bewijs I.v.m. privacy foto verwijderd. Tekst: 17.10.2019 Vandaag heb ik samen met de dyslexiebegeleider gesproken over L. Ze vertelde me dat hij een vrijstelling heeft gekregen voor het vak Duits. Tijdens de uren Duits werkt hij aan Engels en Frans. Toen ze me vroeg hoe het bij Frans gaat, gaf ik aan dat hij goede cijfers haalt, maar ik niet het idee heb dat hij goed is in Frans. Daarnaast moet hij er ontzettend hard voor werken en scoort hij slecht op de vaardigheden. We bespraken samen dat hij Frans hoe dan ook gaat laten vallen na de derde klas en het doel is dat hij Frans voldoende afrondt in vocabulaire. Op deze manier blijft het voor L. goed te behappen en komen er toch representatieve cijfers op zijn eindlijst. Praktisch betekent dit dat L. aangepaste toetsen krijgt, waarin alleen de onderdelen vocabulaire en grammatica aanwezig zijn. In de lessen Frans waarin gewerkt wordt aan andere onderdelen, zorg ik voor extra oefenmateriaal vocabulaire/grammatica waar L. aan kan werken. Daarnaast zullen we de resultaten van het muiswerkprogramma Frans (Muiswerk Educatief) waar hij tijdens de lessen Duits aan werkt mee laten tellen op het rapport, om zijn inzet hiervoor te belonen. We hebben afgesproken dat ik de uitkomst van ons gesprek communiceer richting zijn ouders en dat we op een later moment evalueren hoe het gaat.	

Bewijs 2.2: Mailcontact ouders

Titel	Bewijs 2.2: Mailcontact ouders
Datum	9 tot 11 juli 2019
Relevantie	In dit bewijs toon ik aan constructief te kunnen communiceren met ouders, passend in de onderwijscontext.
Context	In de laatste repetitieweek maakte Leo een toets waarbij ik hem niet mondeling kon overhoren omdat ik afwezig was. Hij haalde daarvoor een 1,6. Zijn moeder mailde mij hierover.

Bewijs

I.v.m. privacy zijn de foto's verwijderd.

Mailtekst:

Mail van ouders aan docent, datum 10.07.2019, 15.47 u.

“De volgende keer beter zullen we maar hopen!

Hij had voor Frans, een toets van godsdienst en dat is intensief lezen en schrijven.

Daarna is hij jou gaan zoeken, maar kon je niet vinden en toen maar begonnen. Of alles is voor gelezen, weet ik niet, dat stukje moet hij van mij zelf aangeven....

Ik heb met hem gisteren over het lezen en luisteren bij de talen gehad. Dat vindt hij heel moeilijk. Heb/weet jij een site waar ik met hem kan oefenen. (lieft zo simpel mogelijk beginnen, dat geeft misschien waar meer stimulans) hij wil dit zelf graag en zo af en toe in de vakantie een keertje samen oefenen is niet zo belastend.

Als laatste... je bent een juf met een 'hart' en je leerlingen voelen dat.

Hele fijne vakantie en nogmaals bedankt voo alles!

Hartelijke groet van, “

Mail van docent aan ouders, datum 11.07.2019, 11.18 u.

“Weet u hoe de digitale leeromgeving van de methode werkt?

Deze is te vinden via SOM – Leermiddelen – Frans – klikken op de link.

Links zijn alle hoofdstukken te vinden (we hebben dit jaar hoofdstuk 1-4 behandeld). Per hoofdstuk is een indeling van vaardigheden, hier kan hij lezen (lire) en luisteren (regarder en écouter) oefenen. Je krijgt dan ook gelijk te zien of het antwoord goed is. Het wordt per hoofdstuk moeilijker natuurlijk, dus misschien goed om te beginnen bij hoofdstuk 1.

Als het te onduidelijk is hoor ik het graag, dan geef ik een iets uitgebreidere uitleg.

Met vriendelijke groet,”

Bewijs 2.3: Filmfragment

Titel	Bewijs 2.3: Filmfragment
Datum	14 november 2019
Relevantie	In dit bewijs toon ik aan zelfstandig, actief en constructief met leerlingen te kunnen communiceren en mijn didactische aanpak te kunnen afstemmen op de leerling.
Context	Leo had al een begin gemaakt met de repetitie tijdens de les waarin de rest van de klas de toets ook maakte, maar hij was hier nog niet klaar mee. Daarom heb ik hem later een keer individueel mondeling overhoord. In het filmfragment is hier een gedeelte van te zien.
Bewijs	Zie filmfragment met de naam 'bewijs 2.3' (minuut 24:53 – 28:15). Dit filmfragment is ingeleverd in Cumlaude.